

บทที่ 4

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

สรุป

การศึกษาปัจจัยที่สัมพันธ์กับการมียาและสารเสพติดในครอบครองของผู้ต้องขัง มีวัตถุประสงค์เพื่อค้นหาปัจจัยหรือสาเหตุที่สัมพันธ์กับการมียาหรือสารเสพติดในครอบครองของผู้ต้องขังในเรือนจำกลางสงขลาและทัณฑสถานหญิงสงขลา และจะทำการเปรียบเทียบสาเหตุดังกล่าวระหว่างผู้ต้องขังที่มีภูมิลำเนาต่างกัน โดยใช้การวิจัยเชิงคุณภาพ และข้อมูลเชิงปริมาณในบางส่วน เริ่มเก็บข้อมูลในเดือนกรกฎาคม พ.ศ. 2540 โดยการสัมภาษณ์เชิงลึกประชากรที่ใช้ในการศึกษานี้ ได้แก่ ผู้ต้องขังชายในเรือนจำกลางสงขลาที่ต้องโทษด้วยคดีมีสารเสพติดไว้ในครอบครองเพื่อเสพหรือจำหน่ายจำนวน 24 ราย และผู้ต้องขังหญิงจากทัณฑสถานหญิงสงขลาที่ต้องโทษด้วยคดีมีสารเสพติดไว้ในครอบครองเพื่อเสพหรือจำหน่ายจำนวน 24 ราย ผลการศึกษาสรุปได้ดังนี้

ข้อมูลทั่วไป

ผู้ต้องขังชายส่วนใหญ่ มีอายุต่ำกว่า 30 ปี (โดยมีอายุเฉลี่ย 30 ปี) ส่วนผู้ต้องขังหญิงส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 30 - 40 ปี (โดยมีอายุเฉลี่ย 35.1 ปี) มีการศึกษาค่อนข้างต่ำ คือผู้ต้องขังหญิงส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับประถมศึกษาเป็นหม้ายหรือหย่าร้าง ส่วนผู้ต้องขังชายส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาและเป็นโสด อาชีพทำสวนยางพารา รับจ้างประมง มีรายได้ค่อนข้างต่ำ คือเดือนละ 3,000 - 6,000 บาท และมีรายจ่ายพอ ๆ กับรายได้ สำหรับผู้ต้องขังหญิงส่วนใหญ่ประกอบอาชีพค้าขาย รับจ้าง แม่บ้าน มีรายได้ค่อนข้างต่ำ คือ เดือนละ 3,000 - 6,000 บาท และมีรายจ่ายพอ ๆ กัน ผู้ต้องขังหญิงมีจำนวนบุตรที่ต้องรับผิดชอบมากกว่าผู้ต้องขังชาย

ภูมิลำเนาของครอบครัว บิดามารดาของผู้ต้องขังส่วนใหญ่ประกอบอาชีพ รับจ้าง ค้าขาย ทำสวนยางพารา และทำประมง เกี่ยวกับรายได้รายจ่ายนั้นผู้ต้องขังส่วนใหญ่ไม่ทราบว่าบิดามารดาของตนมีรายได้รายจ่ายเดือนละเท่าไร ผู้ต้องขังชายมีจำนวนสมาชิกในบ้าน 5 - 7 คน ขณะที่ผู้ต้องขังหญิงมีสมาชิกในบ้าน 2 - 4 คน เมื่อพิจารณาถึงลักษณะการเลี้ยงดูในแต่ละวัยพบว่าผู้ต้องขังทั้งหญิงและชายส่วนใหญ่ บอกว่า ในวัยเด็ก พ่อแม่ให้

ความรัก ความอบอุ่น ดูแลเอาใจใส่เป็นอย่างดี จะมีผู้ต้องขังหญิงเป็นบางส่วนที่บอกว่าต้องไปอยู่กับยาย เพราะพ่อแม่มีลูกมาก และดูแลไม่ทั่วถึง สำหรับช่วงวัยเรียน พ่อแม่ก็ให้การเอาใจใส่ และสนับสนุนให้เรียน เพราะฐานะทางบ้านไม่ขัดสน ส่วนในวัยก่อนแต่งงาน ส่วนใหญ่ยังคงอาศัยอยู่กับพ่อแม่ มีความเป็นอยู่ที่สุขสบาย มีความสัมพันธ์อันดีต่อกัน ปัจจุบัน (ขณะมาอยู่ที่เรือนจำ) พ่อแม่และครอบครัวของผู้ต้องขังชายมาเยี่ยมอยู่เสมอ แต่ผู้ต้องขังหญิงส่วนใหญ่บอกว่า ไม่มีใครมาเยี่ยมส่วนสามีก็เลิกร้างกันไป

สภาพความสัมพันธ์ระหว่างบิดามารดา ผู้ต้องขังส่วนใหญ่ บอกว่าพ่อแม่รักใคร่กันดี ไม่มีปัญหาต่อกัน มีส่วนน้อยที่บอกว่าพ่อแม่ทะเลาะกันบ้างบางเวลา สำหรับสภาพความสัมพันธ์ระหว่างผู้ต้องขังกับพ่อแม่ พบว่า มีความสัมพันธ์รักใคร่กันดี มีความห่วงใยต่อกันและพูดคุยกันอยู่เสมอ และมักจะพบว่าส่วนใหญ่สนิทสนมกับแม่มากกว่าพ่อ

การเสพยาเสพติดของบุคคลในครอบครัว พบว่า ผู้ต้องขังทั้งชายและหญิงส่วนใหญ่ มี พ่อ พี่ น้อง และญาติ ลูกบุญศรี และติ่มเหล้า แต่สารเสพติดอย่างอื่นมีน้อยมาก ผู้ต้องขังหญิงส่วนใหญ่มีสามีที่สูบบุหรี่ เช่น กัญชา ยาบ้า ยาอี และเฮโรอีน

พฤติกรรมการเสพยาเสพติดของผู้ต้องขัง ส่วนใหญ่ของผู้ต้องขังชายเคยติดยาเสพติด ประเภท กัญชา เฮโรอีน และยาบ้า โดยให้เหตุผลว่า ติดยาเสพติด เพราะเพื่อนชวน อยากลอง เสพตามเพื่อน เสพเพราะหาซื้อได้ง่าย ผู้ต้องขังหญิงส่วนใหญ่เคยติดยาเสพติดประเภท เฮโรอีน กัญชา ผีน โดเคน และยาบ้า โดยให้เหตุผล ของการเสพว่า เพื่อนชวนเสพ เสพตามสามี

สาเหตุที่เข้าไปเกี่ยวข้องกับยาหรือสารเสพติด

จากผลการวิจัยพบว่า ผู้ต้องขังชายส่วนใหญ่เข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติดเพราะเพื่อนชวน อยากลอง ตามเพื่อน เพื่อนแนะนำให้จำหน่ายเพราะได้เงินดี ต้องการเงินมาซื้อยาเสพติด และอยากได้เงินมาเลี้ยงชีพ สำหรับสาเหตุที่ผู้ต้องขังหญิงเข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติดคือ อยากได้เงินมาเลี้ยงชีพ ต้องการเงินเพื่อซื้อยาเสพติดมาให้สามีเสพ เพื่อนชวนให้จำหน่ายบอกว่ารายได้ดี

การต้องโทษ ผู้ต้องขังทั้งชายและหญิงส่วนใหญ่ถูกจับครั้งนี้เป็นครั้งแรก ในข้อหา มีเฮโรอีนไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่ายโดยถูกจับเพราะสายตำรวจมาล่อซื้อ

สภาพครอบครัวก่อนและหลังการต้องโทษ ก่อนต้องโทษ สภาพครอบครัวของผู้ต้องขังชายส่วนใหญ่ มีความสุข เข้าใจกันดี มีฐานะปานกลาง ไม่ขัดสน หลังการต้องโทษ สภาพครอบครัวอยู่กันเหมือนเดิม ทุกคนสบายดี มีบ้างที่ครอบครัวแตกแยกต้องหย่าร้างกัน หลายรายบอกว่าไม่ทราบเรื่องราวทางบ้าน ส่วนสภาพครอบครัว ของผู้ต้องขังหญิง ก่อนการต้องโทษ ครอบครัวมีความสุข ทุกคนสบายดี เข้าใจกันดี มีฐานะปานกลาง ไม่ขัดสน หลังการต้องโทษ ครอบครัวลำบากกว่าเดิม เพราะขาดรายได้ ถูกสามีทอดทิ้งและไม่ได้ติดต่อกับครอบครัวเลย

กระบวนการค้ายาเสพติดที่เข้าไปเกี่ยวข้องกับ ส่วนใหญ่ผู้ต้องขังไปรับมาจาก พ่อค้าคนกลางแล้วนำมาแบ่งใส่หลอดขาย โดยนัดแนะจ่ายเงินและรับของ หรือผู้เสพจะมาติดต่อซื้อเอง

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยครั้งนี้ พบว่า ปัจจัยที่เป็นสาเหตุให้ผู้ต้องขังเข้าไปสัมพันธ์กับยา และสารเสพติดนั้น มีอยู่ 2 ลักษณะ คือ

- ปัจจัยที่เป็นสาเหตุโดยตรง
- ปัจจัยที่เกิดจากภูมิหลังของผู้ต้องขัง

ปัจจัยที่เป็นสาเหตุโดยตรง

ปัจจัยที่เป็นสาเหตุโดยตรงได้แก่

1. การชักชวนของเพื่อน จากผลการศึกษาครั้งนี้พบว่าในจำนวนผู้ต้องขังทั้งสิ้น 48 ราย มีอยู่ 24 ราย (เป็นชาย 17 ราย และหญิง 7 ราย) บอกว่า เข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องกับยาหรือสารเสพติดเนื่องจากสาเหตุที่มาจากเพื่อน เช่น เพื่อนชักชวนให้เสพ เพื่อนแนะนำให้จำหน่ายเพราะรายได้ดี อยากลองตามเพื่อนเพราะไม่คิดว่าจะติด อยากลองตามเพื่อนด้วยความคึกคะนอง หรือคิดว่าเป็นเรื่องสนุกและท้าทาย ซึ่งผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับงานวิจัยในอดีตหลายเรื่อง (สุพจน์ เด่นดวง 2522 ; สุพัฒน์ ธีระเวชเจริญชัย 2522 ; นฤมล กำเนิดรัตน์ 2523 ; จรัส สุวรรณเวลาและคณะ : 2523 ; ไชยยศ เหมะรัชตะสมนึก รอดประเสริฐและคณะ : 2525 ; สมจิตต์ ภาคิกรและคณะ : 2527 ;) ซึ่งพบใน

ทำนองเดียวกันว่า การติดยาเสพติดขึ้นอยู่กับว่ามีเพื่อนติดยาเสพติดมากที่สุด ติดยาเสพติดครั้งแรกเป็นเพราะอยากทดลองและเพื่อนชักชวน คบเพื่อนไม่ดี ด้วยความคึกคะนองตามเพื่อน มีเพื่อนสนิทติดสารเสพติด ฯลฯ แสดงให้เห็นว่า เพื่อนเป็นปัจจัยและเป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้เข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องกับยาและสารเสพติดอย่างมาก

2. ต้องการเงินซื้อยามาเสพ ผลจากการวิจัยพบว่ามีผู้ต้องขังจำนวน 17 ราย (ชาย 8 หญิง 9) จากจำนวนทั้งสิ้น 48 ราย บอกว่า เข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องกับยาและสารเสพติดเนื่องจากต้องการเงินเพื่อซื้อยามาเสพ โดยให้เหตุผลว่า เสพมานานเนื่องจากเพื่อนชักชวนและเสพตามสามี เสพนานเข้าต้องการปริมาณมากขึ้น ไม่มีเงินจึงต้องจำหน่ายยาเสพติด หรือลักขโมย นักโทษหญิงบางรายต้องขายบริการเพื่อให้ได้เงินซื้อยามาเสพ บางรายต้องการเงินเพื่อซื้อยามาให้สามีเสพ สังเกตได้ว่าผู้ต้องขังที่ระบุว่าเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องกับยาเสพติดเพราะต้องการเงินซื้อยามาเสพนั่น ส่วนใหญ่เป็นกลุ่มที่มีประสบการณ์จากการเสพยาเสพติดชนิดอื่น ๆ มาแล้ว ไม่ว่าจะเป็น มึน กัญชา ยาบ้า ยาอี หรือ โคเคน

3. ต้องการเงินมาเลี้ยงชีพ ผู้ต้องขังจำนวน 16 ราย (ชาย 5 หญิง 11) จากจำนวนทั้งสิ้น 48 ราย บอกว่าเหตุที่เข้าไปเกี่ยวข้องกับยาและสารเสพติดเพราะต้องการเงินมาเลี้ยงครอบครัว ซึ่งส่วนใหญ่มักจะเป็นกลุ่มผู้ต้องขังหญิงที่มีปัญหาด้านการเงินอันเนื่องมาจากอยากได้เงินมาเลี้ยงลูก เพราะเล็กกับสามี ต้องการนำเงินไปใช้หนี้ สามีเสพมาก ต้องการเงินมาซื้อยาให้สามีเสพ ฯลฯ ผู้ต้องขังเหล่านี้มักต้องโทษในคดีจำหน่าย และมักจะต้องโทษที่ค่อนข้างหนัก

4. สภาพแวดล้อมที่ไม่ดี จากผลการวิจัยพบว่าสภาพแวดล้อมที่ไม่ดีเป็นปัจจัยอย่างหนึ่งที่ทำให้ผู้ต้องขังเข้าไปเกี่ยวข้องกับยาหรือสารเสพติด เนื่องจากบริเวณที่พักอาศัยมีการจำหน่ายยาเสพติดกันมาก ในหมู่บ้านจำหน่ายยาเสพติดกันอย่างแพร่หลายหรือสภาพแวดล้อมที่เพื่อน ๆ เสพกันทุกคนตนเองต้องเสบบ้าง แม้เคยเข้ารับการรักษาบำบัด แต่กลับมาเห็นเพื่อนเสพจึงเสพอีก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยอื่น ๆ ในอดีตหลายเรื่อง (ชาคริต ก.สุริยมณีและคณะ: 2530 ; สมนึก รอดประเสริฐและคณะ: 2525 ; ไชยยศ เหมะรัชตะ 2525) ที่ศึกษาแล้วผลการวิจัยออกมาในลักษณะเดียวกัน เช่น ผู้เสพมักอาศัยอยู่ในสภาพ

แวดล้อมที่มีการเสพยาเสพติดหรือค้ายาเสพติด อยู่ในสิ่งแวดล้อมที่เพื่อน ๆ เสพยาเสพติด เพื่อนชวนซัดใจไม่ได้จึงเสพ ฯลฯ ปัจจัยที่เกิดจากสภาพแวดล้อมที่ไม่ดีนับเป็นปัจจัยหนึ่ง ที่ควรแก่การสนใจเพราะมีผู้เสพติดหลายรายไม่เคยคิดถึงการเสพติดมาก่อน แต่เมื่อเห็นสภาพแวดล้อมที่มีเพื่อน ๆ เสพยาเสพติด มีการจำหน่ายยาและมีเงินใช้ทำให้เกิดความอยากได้บ้าง บางครั้งเสพเพราะต้องการจะเป็นสมาชิกของกลุ่มจะเห็นได้จากกรณีศึกษาที่ 3 ที่บอก ว่าในหมู่บ้านเพื่อน ๆ ในกลุ่มเสพยาเสพติดเกือบ 30 คน (ยกเว้น 2 คนที่ไปเรียนหนังสือ) นอกจากนี้จากการสัมภาษณ์ผู้ต้องขัง มีหลายรายที่บอกว่าถึงแม้จะพ้นโทษไปแล้ว ยังไม่แน่ใจว่าจะเลิกเสพได้ เพราะในหมู่บ้านหาซื้อยาเสพติดได้ง่ายและเพื่อน ๆ ก็เสพกันทุกคน หากสภาพแวดล้อมในหมู่บ้านไม่เปลี่ยนแปลง พ้นโทษออกไปก็คงกลับไปเสพเช่นเดิม

5. มีเวลาว่างอยากมีรายได้พิเศษ จากผลการวิจัยพบว่าปัจจัยหนึ่งที่ทำให้ผู้ต้องขังเข้าไปเกี่ยวข้องกับยาหรือสารเสพติด เพราะการมีเวลาว่างไม่รู้จะทำอะไร จึงจำหน่ายยาเสพติดเพื่อหารายได้พิเศษ ซึ่งกลุ่มดังกล่าวนี้มีอยู่ 7 คน (ชาย 5 หญิง 2) โดยให้เหตุผลว่ามีอาชีพทำสวนยางพาราและอาชีพขายของชำ กลุ่มที่ทำสวนยางเล่าว่า หลังจากกรีดยางเสร็จแล้วมีเวลาว่างมาก ไม่พักผ่อนกินนอนสุขภาพ หรือเสพเฮโรอีนเสพแล้วยังมีเหลือหรือซื้อมามาก ๆ ก็จำหน่ายให้คนอื่นต่อ บางรายก็ขายของชำเวลาว่าง ๆ ก็ถือโอกาสเป็นตัวแทนจำหน่ายยาเสพติดเพื่อหารายได้พิเศษ

ปัจจัยที่เป็นสาเหตุโดยตรงที่ทำให้ผู้ต้องขังเข้าไปมีส่วนสัมพันธ์กับยาและสารเสพติดนั้น ยังมีสาเหตุปลีกย่อยอีกมาก แต่ผลการวิจัยพบว่าสาเหตุสำคัญและมีส่วนที่ทำให้ผู้ต้องขังเข้าไปเกี่ยวข้องกับยาและสารเสพติดโดยตรง ก็คือสาเหตุ 5 ประการ ดังที่ได้กล่าวมาแล้ว

ปัจจัยที่เกิดจากภูมิหลังของผู้ต้องขัง

จากผลการวิจัยครั้งนี้พบว่า ภูมิหลังของผู้ต้องขังในบางเรื่องถือเป็นปัจจัยอย่างหนึ่งที่ทำให้ผู้ต้องขังเข้าไปสัมพันธ์กับยาและสารเสพติด ซึ่งภูมิหลังดังกล่าวได้แก่

1. **อายุ** งานวิจัยนี้พบว่าผู้ต้องขังชายส่วนใหญ่มีอายุต่ำกว่า 30 ปี (โดยมีอายุเฉลี่ย 30 ปี) และส่วนใหญ่เป็นโสด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยในอดีตหลายเรื่อง (สุพัฒน์ วีระเวชเจริญชัย 2523 ; กงบَابัด ป.ป.ส. 2524 ; อติศักดิ์ พงษ์พุดผลศักดิ์ 2527 ; มาลินี ศิริวงศ์ไพรัช 2524 ; วิทยา มณีสุวรรณ 2523 ;) ขณะที่ผู้ต้องขังหญิงส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 30 - 40 ปี (โดยมีอายุเฉลี่ย 35.4 ปี) มีสถานภาพเป็นหม้ายหรือหย่าร้าง จะเห็นได้ว่าเพศชายที่เข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติดมีอายุน้อยกว่าเพศหญิง

2. **การศึกษา** พบว่าผู้ต้องขัง ส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยอื่น ๆ หลายเรื่อง (สุพัฒน์ วีระเวชเจริญชัย 2523 ; นิภา เกตุมนินทร์ 2521 ; โสภา ชูพิชัยกุล และคณะ 2528) ขณะที่ผู้ต้องขังหญิงส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับประถมศึกษา จะเห็นได้ว่าผู้ต้องขังหญิงส่วนใหญ่มีการศึกษาในระดับต่ำ ซึ่งเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้เข้าไปเกี่ยวข้องกับยาและสารเสพติดโดยรู้เท่าไม่ถึงการณ์ ผู้ต้องขังหญิงหลายรายที่ถูกเพื่อนหลอกใช้เป็นเครื่องมือให้ช่วยจำหน่ายยาเสพติด ขณะที่อีกหลายรายถูกจับเพราะเชื่อใจสามีที่ให้ออมรับผิดแทนตนแต่เมื่อต้องโทษสามีกลับไม่เหลียวแล ถูกทอดทิ้งและต้องหย่าร้างในที่สุด มีบางรายต้องติดคุกเนื่องจากไปซื้อยาเสพติดมาให้สามีเสพ หรือถูกจับร่วมกับสามีเนื่องจากสามีเป็นผู้จำหน่ายและเสพ ขณะที่ผู้ต้องขังชายส่วนใหญ่เข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติดเพราะเพื่อนชวน อยากลองตามเพื่อนหรือจำหน่ายเพราะมีรายได้ดี มีเพียง 1 รายเท่านั้นที่ถูกเป็นเครื่องมือให้ช่วยจำหน่ายยาเสพติด อย่างไรก็ตามจากการสัมภาษณ์ผู้ต้องขังทั้งหญิงและชายส่วนใหญ่จะให้ความเห็นว่าไม่เคยทราบมาก่อนว่าโทษที่เกิดจากยาเสพติดนั้นเป็นโทษที่ร้ายแรง แต่มาทราบเมื่อต้องโทษแล้ว

3. **ลักษณะการเลี้ยงดูของบิดามารดาในแต่ละวัย** จากการศึกษาถึงลักษณะการเลี้ยงดูในแต่ละวัยพบว่าผู้ต้องขังหญิงและชายส่วนใหญ่ บอกว่าในวัยเด็ก พ่อแม่ให้ความรัก ความอบอุ่น ดูแลเอาใจใส่อย่างดี ส่วนในช่วงวัยเรียนพ่อแม่ก็เอาใจใส่สนับสนุนให้เรียน เนื่องจากฐานะทางบ้านไม่ขัดสน สำหรับวัยก่อนแต่งงาน ผู้ต้องขังทั้งหญิงและชายส่วนใหญ่ยังคงอาศัยอยู่กับพ่อแม่ มีความเป็นอยู่ที่สุขสบาย และมีความสัมพันธ์อันดีต่อกัน ซึ่งต่างจากการศึกษาอื่น ๆ เช่น การศึกษาถึงสาเหตุของการเสพยาเสพติด

(ธวัชชัย ไทยเขียว : 2526) ซึ่งพบว่า “ผู้สูดดมสารระเหยส่วนใหญ่เป็นโสด อาศัยในชุมชนแออัด ในวัยเด็กมีความสุขบ้างทุกข์บ้าง ขาดการอบรม ปล่อยตามสบาย เป็นคนดี ส่วนใหญ่อยู่ในครอบครัวที่แตกแยก คือ บิดามารดาแยกกันอยู่ หรือบิดามารดาเสียชีวิต” หรือการศึกษาปัญหายาเสพติดที่มีผลต่อความปลอดภัยในชีวิตร่างกายและทรัพย์สินของชาวกรุงเทพมหานคร (ไชยยศ เหมะรัชตะ : 2525) ซึ่งพบว่า สาเหตุด้านเศรษฐกิจ บิดามารดาต้องทำงานจึงไม่มีเวลาให้แก่ครอบครัว เด็กขาดความอบอุ่น มีเวลาว่างมาก เมื่อมีสิ่งจูงใจ จึงหันไปหายาเสพติด” จะเห็นได้ว่าลักษณะการเลี้ยงดูบิดามารดาในแต่ละวัย ซึ่งได้จากการศึกษาวิจัยในครั้งนี้มิได้เป็นสาเหตุหรือปัจจัยที่สัมพันธ์กับการมียาหรือสารเสพติดในครอบครองของผู้ต้องขัง ทั้งนี้เพราะผู้ต้องขังส่วนใหญ่ทั้งหญิงและชายมิได้มีปัญหาที่เกิดจากสภาพการเลี้ยงดูของครอบครัวอย่างการศึกษาอื่น ๆ แต่กลับได้รับความรัก ความอบอุ่น และการดูแลเอาใจใส่อย่างดีจากบิดามารดามาโดยตลอด

4. สภาพความสัมพันธ์ระหว่างบิดามารดา ผู้ต้องขังส่วนใหญ่บอกว่า พ่อแม่รักใคร่กันดี ไม่มีปัญหาต่อกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อติศักดิ์ พงษ์กุล ผลศักดิ์ : 2517 ซึ่งศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยในเรื่องคนที่เป็นข้อบ่งชี้ภาวะยาเสพติด และพบว่าบิดามารดาของผู้ติดยาเสพติด มีความสัมพันธ์อันดีต่อกันและอยู่กันอย่างราบรื่น ซึ่งแสดงให้เห็นได้ว่าบุคคลที่ติดยาเสพติดนั้นไม่จำเป็นต้องมาจากครอบครัวที่มีปัญหาเสมอไป แม้แต่ครอบครัวที่พ่อแม่มีความรักใคร่กันดีและไม่เคยมีปัญหาต่อกัน แต่ลูกก็มีโอกาสติดยาเสพติดได้เช่นเดียว

5. ความสัมพันธ์ระหว่างผู้ต้องขังกับบิดามารดา

จากการวิจัยพบว่า ผู้ต้องขังทั้งหญิงและชายส่วนใหญ่มีความสัมพันธ์และรักใคร่กันดีกับพ่อแม่ มีความห่วงใยต่อกันและพูดคุยกันอยู่เสมอ และมักจะพบว่าส่วนใหญ่สนิทสนมกับแม่มากกว่าพ่อ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ มัทธนา ภาณุมากรณ์ และคณะ : 2526 ที่ศึกษาปัญหาการติดยาเสพติดของผู้ใช้แรงงานในภาคใต้ แล้วพบว่า “มารดามีความสัมพันธ์กับการติดยาเสพติดของลูกมากกว่าบิดา” ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับการวิจัยในครั้งนี้ เพราะผู้ต้องขังทั้งหญิงและชายส่วนใหญ่จะบอกว่าสนิทสนมกับแม่มากกว่าพ่อ เวลามีปัญหาเรื่องยาเสพติดก็มักจะปรึกษากับแม่ ไม่กล้าปรึกษาพ่อเพราะพ่อดูและไม่ค่อย

พูด แต่แม่มักจะรับฟังและให้คำปรึกษาหรือพาไปรักษาบำบัด แต่ก็เลิกไม่ได้และกลับมาเสพติด มีเพียงผู้ต้องขังหญิง 3 - 4 รายเท่านั้นที่บอกว่า ไม่ชอบแม่เพราะแม่ชอบบังคับห้ามคบเพื่อนห้ามไปเที่ยวหรือห้ามออกนอกบ้าน เมื่อมีโอกาสได้ออกไปพบกับเพื่อน ๆ จึงมักถูกชักชวนให้ทดลองเสพยา เริ่มจากกัญชา ยาบ้า ยาอี จนกระทั่งเสพยาเฮโรอีน ติดมากเข้าต้องหาซื้อเสพยา ไม่มีเงินซื้อยามาเสพก็ต้องลักขโมย ขายบริการและกลายเป็นผู้จำหน่ายยาเสพติดในที่สุด

ปัจจัยที่เกิดจากภูมิหลังของผู้ต้องขัง ก็นับเป็นสิ่งสำคัญที่ทำให้เข้าไปมีส่วนสัมพันธ์กับยาหรือสารเสพติด ดังนั้นการกำหนดมาตรการ และแนวทางป้องกันการแพร่ระบาดของยาและสารเสพติดจึงควรคำนึงถึงปัจจัยที่เกิดจากสาเหตุโดยตรงและปัจจัยที่เกิดจากภูมิหลังของผู้ต้องขังควบคู่กันไป

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง “ปัจจัยที่สัมพันธ์กับคนมียาและสารเสพติดในครอบครองของผู้ต้องขัง” ผู้วิจัยได้ข้อสรุปและมีข้อเสนอแนะบางประการที่จะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อการแก้ไขและป้องกันจากยาและสารเสพติดที่กำลังระบาดในหมู่เด็ก เยาวชน และบุคคลทั่วไป ดังนี้

1. ควรให้ความรู้เกี่ยวกับเรื่องยาเสพติดและความผิดพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษแก่ประชาชนทั่วไปให้กว้างขวางกว่าทำที่เป็นอยู่ เพราะจากการสัมภาษณ์ผู้ต้องขังทั้งหญิงและชาย ส่วนใหญ่จะไม่ทราบเกี่ยวกับโทษที่เป็นความผิดตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษมาก่อน ว่ามีโทษที่ค่อนข้างรุนแรง ส่วนใหญ่จะมาทราบเมื่อต้องโทษแล้ว และบอกว่า ถ้าหากรู้ว่าโทษรุนแรงอาจทำให้สามารถยับยั้งชั่งใจในการกระทำผิดให้น้อยลงได้

2. ควรให้ความรู้เกี่ยวกับเรื่องยาเสพติดและกระบวนการค้าแก่เด็กเยาวชน และสตรีให้มาก เพราะเด็ก เยาวชน และสตรีมักจะถูกหลอกถูกจ้างวานหรือตกเป็นเครื่องมือของกระบวนการค้ายาเสพติดอยู่เสมอ โดยได้รับค่าจ้างวานเพียงเล็ก ๆ น้อย ๆ แต่ไม่รู้ว่ามิโทษรุนแรง กว่าจจะรู้ก็มักจะถูกจับหรือต้องโทษแล้วเป็นส่วนใหญ่ การให้ความรู้เกี่ยวกับวิธีของกระบวนการค้าเสพติดจะช่วยให้เด็ก เยาวชน และสตรีรู้เท่าทันและมีโอกาสที่จะหลีกเลี่ยงหรือป้องกันตัวได้ กรณีไม่รู้มักจะถูกหลอกและตกเป็นเครื่องมืออยู่เสมอ ๆ แม้แต่สามีก็ยังหลอกภรรยาให้รับโทษแทนตนมาแล้วหลายราย และผลสุดท้ายก็มักจะถูกสามีทอดทิ้งหรือหย่าร้างในที่สุด

3. การให้ความรู้เกี่ยวกับภัยที่เกิดจากยาเสพติดควรดำเนินการอย่างระมัดระวัง เพราะเป็นเสมือนดาบสองคม เพราะบางครั้งเจตนาที่ต้องการให้ผู้ฟังได้ตระหนักถึงภัยและโทษของยาเสพติด แต่การเน้นไม่ตรงกับเป้าหมายอาจทำให้เกิดความเข้าใจผิด แทนที่จะเป็นการห้ามปรามหรือให้ตระหนักกลับกลายเป็นการช่วยผู้ให้เกิดการกระทำในทางตรงข้ามได้ ดังตัวอย่างการสัมภาษณ์ผู้ต้องขังรายหนึ่งที่กล่าวถึงสาเหตุที่เข้าไปเกี่ยวข้องกับยาหรือสารเสพติดว่า “ไปฟังเจ้าหน้าที่ ป.ป.ส. บรรยายโดยยกตัวอย่างคนที่ร้ายระยจากการขายยาเสพติด ตนเองอยากมีเงินจึงขายบ้าง”